

עין משפט
גזר מצוה

גזר א מ"י פ"ב מה' שנת הלכה כה וסמך שם טוש"ע סס סעיף ו וסעיף ט:

ס ב מ"י שם הל' כו טור ש"ע שם סעיף ו:

כא ג מ"י שם פ"ה הלכה יג סמך שם טוש"ע א"ח סימן רפ"ה סעיף ד:
א ד ה מ"י פ"ד מהלכות שבת הלכה א טוש"ע א"ח סימן קנ"ו סעיף ג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רשב"ג וכו' וקשה קצת ע"י לקמן דף קל"ח ע"א:
שם ב"ה כבה שומצין וכו'
אבל קריאת חייאת ע"י בע"ד דף ל"ג ע"כ מוספות ד"ה ממעשה:

לעזי רש"י

קרינ"ש [קרינ"ש].
טורידים.
טורנדיון [טורנדיון].
[מיטק] מסתובבת, מתקפלת.

מוסף תוספות

א. (ד"ר) ושמאל. מוס' ה"ל"ש. ב. (ו')ול' בד שמאל. מוס' ה"ל"ש. ג. ה"כ מצ' לחיובי חטאת ברפיה. מוס' ה"ל"ש. ד. דרב ושמאל לא מחייבי חטאת ברפוי. אלא. מוס' ה"ל"ש. ה. [אלא] אסור מדרבנן משום גזירה. מ' ה"ן. ואינה סברי אע"ג [ד]ב'קע חייב חטאת, לא תקע מותר לבחחלה, ולא גורנין. ג'נצין. וכעצ"ג דאמר אם י"י רפוי מות. 1. [ל]חיה ועז. מוס' ה"ל"ש. 2. אע"פ שנעשית מלאכה מגורב בשבת. מוס' ה"ל"ש. 3. [ל]בחחלה. מוס' ה"ל"ש. 4. כל הנהו דשרי ב"ה עם השמש. מוס' ה"ל"ש. 5. הלכן גורו ע"ר"ש אטו שבת. מוס' ה"ל"ש. 6. ומחיצה בכלים הוא עושה. ריע"א. 7. אלא דשרוי גרם כיבוי בלא הפסקה. ריע"א. 8. שאין המים תחתיו אלא מן הצד. רע"א. 9. המים מביין את הדולק. מ' ה"ן. 10. מונעין. מ' ה"ן. 11. אדרבה, להדליק עושים כן. ריע"א. 12. סמוך לפחיתה. ריע"א.

[כדן] שיהא הנר דולק יפה. רע"א. ואם ה"ו דולק כל היום, טוב בעיניו. ר' ה"א. ואף אם לא היה גזון מים, לאחר שילכה שבת היה הנר כבה, נמצא שאין נתינת המים ממהרים כיבוי. מוס' ה"ל"ש. 13. דלא אסור אלא בנותן ע"מ לבכות דאי שרתי ל' אתי לכבויי בידים. מ' ה"ן. 14. דהא מקרב כיבויי. ריע"א. 15. דמאי שגא מכלי שתחת הנר דתנן ולא יתן לתוכן מים מפני שהוא מכבה, ע"ר"ש ואצ"ל בשבת. מוס' ה"ל"ש. אלא דאי רבה"ג שאין נותן שם אלא להדליק. שרי ואירין. ריע"א. 16. שלא הגיע למאכל כן דרוסאי. מוס' ה"ל"ש. 17. [ש]תהגיע למאכל כן דרוסאי מותר להטמין בדבר המוסף הכל, דכין. ד"ל"ש. 18. דכין דאירסאי דהטמנה ואירסאי דשייהא תרוייהו משום גזירה שמה יחתה בגזלים ינעוו. פ' ה"ן. [לחצין]. כל מידי דשרי לשהותו ע"ג כירה שאינה גרופה ואינה קטומה, שרי נמי לטמון בדבר המוסף, וכל שכן הוא. מוס' ר"י. והשתא לשהות ע"ג גזלים דאיכא למיזש לחתויי שרי, להטמין בגפת וכולל דליכא למיזש לחתויי, ולא נאסרו אלא משום גזירת רמץ, לא כ"ש. מוס' ר"י' לעיל ל"ג. ד"ה א"מ. דהא מטמין בדבר המוסף לא מיתסר אלא גזירה שמה יחתה בגזלים וכו' ובבני ליא למיגור. מ' ה"ן. ולא נאסר להטמין אלא דבר שאסור להשהות, [והכאן]. מוס' ר"י. 19. דנתתם הטמנה היא בבין השמשות או קרוב לו. ריע"א. 20. בין אי לשהות תנן. מוס' ה"ל"ש. 21. כ"ו. כחנניה. מוס' ה"ל"ש. 22. ואין החום נתפש בה, הלכך אף הוא אינו בא לידי חיתוי. רע"א. 23. כין שהוא טמון. ד"ל"ש. והלכך אתי לחתויי. רע"א. 24. אפי' מבושל כמאכל ב"ד. מוס' ה"ל"ש.

מיאוס, אחד ואמר אפילו במקוצה מחמת מיאוס נמי הילכתא כר"ש בר ממוקצה מחמת איסור בלבד. וק"ל דבכל תהורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא, והילכתא כרבינא לקולא בר מהני תלת אומצא כו'. ואע"ג דעולא ולוי ורב אמרו הלכה כו' יהודה, חד שמואל דעזרי ור' יוחנן אמרו הילכתא כו' שמעון, ורבינא דהוא בתראה פסק הילכתא כו' שמעון כדאמרין. **הדרן עלך בירה**

מוז:

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר אם מיירי צרפוי וקשה קלֵת דהיכי פליגי כולי האי דמר^א מחייב חטאת ומר^ב שרי אפי' למתחלה ועוד^ג הא אין צנין וסמירה בכלים ועוד תקשה לרב יהודה הך צרייתא דליכא תנא דמחייב חטאת ויש לומר^ד דהכי קאמר לעיל הא רב ושמואל דאמריו תרוייהו המחזיר מטה של טרסיים צצבת חייב חטאת כשאינו רפוי ואס כן צרפוי אין סברא להתיר למתחלה^ה:

ר'יבא תנן סתמא ברבי יוסי דאמר גורם לרביבי אסור.

הוה מצי למימר וליתעמיך הא רבי יוסי גופיה לא אמרה אלא דליקא משום דאדס צהול על ממונו אי שרינא ליה אחי לכבוי והכי מפרש בכל כתבי (לקמן ק:). אצל הכא ליכא למגור דהא יש כלי תחת הנר ואינו צהול ובזמנה מקומות צהש"ס יכול לומר וליתעמיך ואינו אומר:

מפני שמקרב את בבוי. פירוש דגורמין ע"ש אטו שבת ובצבת יכול לצא לידי כיבוי אם יגציה הכלי צשעת נפילת הנילוות ואס תאמר מאי שגא שריית דיו וסממנים ופריסת מזודה^א דשריין צפ"י (דף פ:). עם השמש! והכא אסרינן מע"ש שלא יצא לעשות צצבת ומיך הרב פור"מ דהתם ליכא למיחש שמה יעשה כן צצבת^ב דהא ^אצ מלאכה הן אצל הכא איכא למיחש דלא דמי איסור כל כך צמה שמניח כלי תחת הנילוות ואיכא למיחש שמה יצא לידי כיבוי שיתחיל ליתן המים קודם נפילת הנילוות וקודם הנר התמניה יפלו ומכנה צידים או שיגציה הכלי עם המים כנגד הנילוות כדפרישיט^א ואף על גב דצאותו כיבוי אין צו חיוצ חטאת לר' שמעון דמלאכה שאינה זריכה לגופה היא החמירו אטו כיבוי דחיוצ חטאת ואע"ג דהוי גזירה לגזירה קיס להו לרבנן דהכא שייך למגור טפי ורש"י דפ' דהוש מכנה מנש^א וגראה דלפי ה"ש"ס שלנו יש לחלק דצמחילה של מים אכ"ג דאין דבר מפסיק מ"מ שרי שאין האש נופלת לתוך המים להדיא^ג כי הכא שהמים תחת הנילוות ומקרב כיבויין טפי ועוד דאיכא למימר דהש"ס שלנו אסור צמחילות של מים לרבנן ומשום הכי מוקי מתניתין כרבנן ופליג אירושלמי ולא דמי לטלית שאחו צו האור מזד אחד שאינו^ד אלא^ט שלא תתפשט האור ומה שרגילים לתת מים צזוכית שקורין לאמפי"א ונותנין עליה שמן צע"ש אין זה קרוי קירוצ כיבוי דכיון שאין מתכוין לכיבוי כלל אלא^ט להצגיה את השמן^ה לא שייך למגור מידי שמה יעשה צצבת ושרי אפי' לר' יוסי וכ"ש לרבנן^ו דאליכ אפי' בלא מים אסור^ז שהנילוות נופלות בשמן^ח: ועוד איכא לתלמוד שלנו אסר מחילה של מים לרבנן ומש"ה מוקי מתני' כר' יוסי^ט) ופליג אירושלמי ולי"ד לטלית שאחו צו האור מזד אחד שאינו

יסקע. צחוק על ידי יתדות שקורין קויינ"ש: **מטה גלגניסא**. טורנדיון והוא כעין של טרסיים^א: **מן הצד**. מפני שאינה תקועה ומתדקה צחוק קרי לה מן הצד כלומר ע"י שינוי: **גב'** והא קא מבטל כלי מהיכנו. דלא יוכל ליטלו משם כל היום דנעשה צסים לנילוות לימא תהוי

תיצבתי דרב חסדא דאסר צפירקין

(דף מג:). **אין צהן ממש**. משכבו ומותר ליטלן: **רבי יוסי**. בכל כתבי הקדש^א דקתני עושה מחילה בכל הכלים צין מלאין צין ריקנין כדי שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אסור בכלי חרס חדשים מלאים מים שאין יכולין לקבל האור והן מתצקעים ומצדין את הדליקה: **צערצ שצם**. כגון זה שותן המים מצעוד יוס בכלי תחת הנר: **וכי סימא הכא נמי**. אין נותנין לתוכו מים צצבת קאמר ור' יוסי היא: **ופסניא**. אפילו צע"ש אסור ואי לגרס כיבוי מדמית לה אפילו כרבי יוסי לא מיתוקמה דצע"ש לגרס כיבוי דהתם כי ממני דליקה לכלים דליקה הוא דפקעה להו וגרמא צעלמא הוא אצל זה שנתן המים ממש תחת הנר מכנה ממש הוא וגזירה מצעוד יוס אטו משחשכה: **שמקרב אס כיבוי**. זימן כיבוי להדיא והוה ליה מכנה ממש אי הוה יהיצי ליה צצבת:

הדרן עלך בירה

במה ^דטומונין ובמה אין טומנין אין טומנין לא בגפת ולא בזבל לא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבשין ולא בתבן ולא בזגין ולא במוכין ולא בעשבין בזמן שהן לחין אבל טומנין בהן כשהן יבשין: **גב'** איבעיאי להו גפת שר זיתים תנן אבל דשומשמיין שפיר דמי או דילמא דשומשמיין תנן וכל שכן דיותים ת"ש דאמר ר' זירא משום חד רבי ר' ינאי קופה שטמן בה אסור להניחה על גפת של זיתים ש"מ של זיתים תנן לעולם אימא לך הלענין הטמנה דשומשמיין נמי אסור לענין אסוקי

יסקע. צחוק על ידי יתדות שקורין קויינ"ש: **מטה גלגניסא**. טורנדיון והוא כעין של טרסיים^א: **מן הצד**. מפני שאינה תקועה ומתדקה צחוק קרי לה מן הצד כלומר ע"י שינוי: **גב'** והא קא מבטל כלי מהיכנו. דלא יוכל ליטלו משם כל היום דנעשה צסים לנילוות לימא תהוי

תיצבתי דרב חסדא דאסר צפירקין

(דף מג:). **אין צהן ממש**. משכבו ומותר ליטלן: **רבי יוסי**. בכל כתבי הקדש^א דקתני עושה מחילה בכל הכלים צין מלאין צין ריקנין כדי שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אסור בכלי חרס חדשים מלאים מים שאין יכולין לקבל האור והן מתצקעים ומצדין את הדליקה: **צערצ שצם**. כגון זה שותן המים מצעוד יוס בכלי תחת הנר: **וכי סימא הכא נמי**. אין נותנין לתוכו מים צצבת קאמר ור' יוסי היא: **ופסניא**. אפילו צע"ש אסור ואי לגרס כיבוי מדמית לה אפילו כרבי יוסי לא מיתוקמה דצע"ש לגרס כיבוי דהתם כי ממני דליקה לכלים דליקה הוא דפקעה להו וגרמא צעלמא הוא אצל זה שנתן המים ממש תחת הנר מכנה ממש הוא וגזירה מצעוד יוס אטו משחשכה: **שמקרב אס כיבוי**. זימן כיבוי להדיא והוה ליה מכנה ממש אי הוה יהיצי ליה צצבת:

הדרן עלך בירה

במה **טומנין**. הכא לסקל קדירה מעל גצי כירה ולטומנה דדבר אחר ואמרנו מתמים^א אין טומנין דדבר המוסף הצל אלא דדבר המעמיד הצל מי הוא המוסף ואסור: **גפס**. פסולת של צית הצד של שמן שהוא כנוס יחד וחס מאלד: **לחין**. יש צהן הצל הרצה יומר מיצדין: **וצין**. פסולת של יקצ יין: **מויין**. כל דבר כך קרוי מוכין כגון כמר גפן ותלשי כמר כך של צהמה וגזירת צגדים בלויים: **גב'** **קופה שטמן צה**. שנותן צה מוכין וטומן צה קדירה: **לענין הטמנה**. לטומנו צמוכה: אסוקי

אין הפסק צין מים לנילוות ומיד נצבות כשנופלות כצלי והוי כמחילת מים דאסירא כגון מחילת שלג וצדד וקשה לפירושו דצירושלמי מוקי מתני' כר' יוסי אצל לרבנן אפי' מחילות של מים מותר וצפ"י כל כתבי (לקמן ק:). נמי שרו רבנן דר' יוסי צטלית שאחו צו האור מזד אחד ליתן עליו מים מזד אחר ואס כצתה כצתה^א וגראה דלפי ה"ש"ס שלנו יש לחלק דצמחילה של מים אכ"ג דאין דבר מפסיק מ"מ שרי שאין האש נופלת לתוך המים להדיא^ג כי הכא שהמים תחת הנילוות ומקרב כיבויין טפי ועוד דאיכא למימר דהש"ס שלנו אסור צמחילות של מים לרבנן ומשום הכי מוקי מתניתין כרבנן ופליג אירושלמי ולא דמי לטלית שאחו צו האור מזד אחד שאינו^ד אלא^ט שלא תתפשט האור ומה שרגילים לתת מים צזוכית שקורין לאמפי"א ונותנין עליה שמן צע"ש אין זה קרוי קירוצ כיבוי דכיון שאין מתכוין לכיבוי כלל אלא^ט להצגיה את השמן^ה לא שייך למגור מידי שמה יעשה צצבת ושרי אפי' לר' יוסי וכ"ש לרבנן^ו דאליכ אפי' בלא מים אסור^ז שהנילוות נופלות בשמן^ח: ועוד איכא לתלמוד שלנו אסר מחילה של מים לרבנן ומש"ה מוקי מתני' כר' יוסי^ט) ופליג אירושלמי ולי"ד לטלית שאחו צו האור מזד אחד שאינו

אלא שלא תתפשט האור [מצי"]:

הדרן עלך בירה

במה **טומנין** וכו' **אין טומנין לא בגפת**. פירש הר"ר יוסף צסם רצינו שמואל דמיייר צצטיל ולא צצילכא^א אצל קדרא חייתא וצצילכב^ב שרינן צפ"ק (דף יח:)^ג ואין נראה לר"מ דהא אית לן לאוקמא מתניתין צתתם קדרות שהן מצושלים צין השמשות^ד ועוד דמסתמא איירי מתני' דומיא דמתני' דכירה דמיייר צצטיל כמאלכ צן דרוסאי^ה ונראה לר"מ שיש לחלק צין השאהא להטמנה דודאי להשהות מותר כשהוא מאלכ צן דרוסאי^ו שאין חיתוי מעט מועיל לו שהרי מגולה הוא ושלטי ציה אירא^ז אצל הטמנה שעושין לצורך מחר והוא מוטמן יש לחוש שמה יחתה שמעט חיתוי מועיל לו ליחספס חומי^ח וגזרו להטמין בכל דבר המוסף הצל^ט גזירה שמה יעמיין צרמץ ויחתה: **דיותים**

בו ניצוצות. והא קא מבטל כלי מהיכנו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן משמ ומותר להשתמש באותו כלי. ולא יתן בתוכו מים מפני שהוא מכבה. לימא תנן סתמא כו' יוסי דאמר גרם כבוי אסור, דתנן ר' יוסי אסור לעשות מחיצה שלא תעבור הדליקה בכלי חרש חדשים מליאין מים שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין הדליקה. דהוי אימור דאמר ר' יוסי בשבת בע"ש מי אסר, וכי תימא הכא נמי כי תנן אסור בשבת אבל בע"ש שרי, והא תניא נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צורך לומר בע"ש, ולא יתן לתוכו מים בע"ש מפני שהוא מכבה ואין צריך לומר בשבת. ואוקמה רב אשי אפילו לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי הא אסיי מפני שמקרב כיבויי, פ' כיון שנופלין הניצוצות במים מיד נכבין, ובכלים עד שיתבקעו. וק"ל דהילכתא כר"ש דאפילו במקוצה מחמת מיאוס שרי, ואין הלכה כר"ש במקוצה מחמת איסור כגון גז מגורה ופסוט שהדליקין עליהן באותה שבת וכיוצא בהן, ובגזן מיטה שיחדה למעזת, וככרי שהביא דורון לישראל דבר המחובר לקרקע וכו"צ, והא דמוקצה מחמת איסור הן. וגרסינן במי שהחשיך בדרך פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר בבזלה שבת הילכתא כר"ש בר ממוקצה מחמת

מחמת איסור, וחד אמר אפילו במקוצה מחמת איסור כר"ש בר ממוקצה מחמת איסור כר"ש. ומוקצה מחמת חסרון כיס מודה ר' שמעון, וגזירותיו צעמוקין כדאמרין. **הדרן עלך בירה**

מסורת הש"ס

א) [לעיל מג: מנ:], ב) [לעיל מג: וס"ן, א] לקמן קכ, ד) צצת מצורע טי. [נדריס צ: מיר צ:, א] ט' ע"י לקמן קלח. רש"י ד"ה וכפא גלגן, ו) [לקמן קכ, א] ט' לעיל לז:, ז) [לעיל מג: מנ:] כרבנן. מזר דצס,

מוסף רש"י

מטה גלגניא. הוא שם מוקס ומפסקין טטומיין וכפאלין וטוענין אותן מהסן ומחזירין אותן [לשון קצח]. לקבל ניצוצות. שלהבת הטשפת מן הנר כדי שלא ידלק מה שמתחתיו [עשרי צב]. והא קמבטל כלי מהיכנו. שהיה מוכן מתחלה לעלוטו ועכשיו עושא מוקא [עשרי צב]. דדמי לסותר צנין [לשון קצח: קוד:]

הדרן עלך בירה

במה טומנין. זאת המניין צצבת. דלמור רבנן דאסור להטמין דדבר המוסף הצל, גזירה שמה יעמיין צרמץ [ב"ב יט:].

רב נסים גאון

לימא תנן סתמא כו' יוסי דאמר גרם כיבוי אסור. עיקר דיליה במשנה בפרק כל כתבי הקדש (דף קב) דתנן ר' יוסי אסור בכלי חרש חדשים מלאים מים, שאין יכול לקבל את האור והם מתבקעין ומכבין את הדליקה. ובגמרא גרסי ר' יוסי סבר גרם כיבוי אסור. סליק פרק בירה

רבינו חננאל

אבל אסור, לא יתקע ואם תקע חייב חטאת, רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה יפה מותר. והמחזיר קני מגורה חייב חטאת, במשפער מפני שמתקין כלי ככנין. קנה של צידיון, דרכם לתת קנה דק רץ בתוך ראש קנה כבה כדי שיהא [צבוה] [צבוה] ולא יהא נשבר וזהו פטור אבל אסור. קרן עגולה חייב, פשוטה פטור. אילו הן כלי שרי והן של חליות ויש כלי שרין עגולה וקרן פשוטה כדכתיב [וזיאל ג] קרנא משורקתא, וזה שקלי עגולה היא כלי יש בו מלאכה להחזירה לפיכך חייב חטאת, אבל פשוטה אילו אה עסק כלום, כדתנן בכלים פרק י"א הכוש והאימא והמקל וסומפאניא וחליל של תחבת טמאין והמצופין טהורין וסמפאניא שיש בה בית קיבול כנפים בין כך ובין כך טמאה. קרן עגולה טמאה ופשוטה טהורה. היתה מצופית שלה של תחבת טמאה. הקב שלה ר' טרפון מטהר והחמים מטמאין ובשעת בחורן הכל ליה כ"ט. רב חמא הוה ליה מיטה גליתא והוה מהדרי טמא. רב חמא הוה ליה מאי דעתיך בנין מן הצד הוא, נהי דאיסורא דאורייתא ליכא דרבנן מיהא איכא. א"ל רב חמא אנא כרבן שמעון בן גמליאל סבירא לי אם היה רפוי מותר. נמצא רב חמא כר' אבא ורב הונא דשרוי. ומסתברא מטה של טורסיים הוא כגון מטה גליתא. נותנין כלי תחת הנר לקבל

דאורייתא ליכא דרבנן מיהא איכא. א"ל רב חמא אנא כרבן שמעון בן גמליאל סבירא לי אם היה רפוי מותר. נמצא רב חמא כר' אבא ורב הונא דשרוי. ומסתברא מטה של טורסיים הוא כגון מטה גליתא. נותנין כלי תחת הנר לקבל

דאורייתא ליכא דרבנן מיהא איכא. א"ל רב חמא אנא כרבן שמעון בן גמליאל סבירא לי אם היה רפוי מותר. נמצא רב חמא כר' אבא ורב הונא דשרוי. ומסתברא מטה של טורסיים הוא כגון מטה גליתא. נותנין כלי תחת הנר לקבל